

ORDERUD-SAKEN NOK EN GANG

Av Einar KRINGLEN, professor, psykiatrisk institutt, Vinderen

Etter dommen i Høyesterett er nå Orderud-saken avsluttet. Per og Veronica Orderud har fått en dom på 21 års fengsel, Lars Grønnerød en dom på 18 års fengsel og Kristin Haukeland 16 år.

Som så mange, som etter hvert går trett av de mange reportasjer om mord og kriminalitet, fulgte jeg bare så passelig med i avisene da saken var oppe. Jeg har nå lest dommene fra herredsretten og lagmannsretten, og ble mildt sagt nokså forundret. Kan man bli dømt til livsvarig fengsel på så svake indisier? La meg straks føye til at jeg har ingen bestemt mening om hvem som er skyldig, dommen kan være riktig, men sannsynligheten for at det her foreligger justismord, er til stede.

Det som forundrer mest, er at retten, på tross av sin skepsis til Kristin Haukeland, legger hennes forklaring til grunn i sin dom. Hun har påstått at det foregikk planlegging av mord i juleselskapet etter at mange gjester var gått. Per og Veronica har benektet dette.

Retten fremhever sterkt at motivet for drapene var gårdstvisten, men Per hadde jo odel på gården og ville fått gården når faren døde. At hans forhold til faren var dårlig, og at han eventuelt måtte betale et visst beløp til sin søster Anne, kan vel neppe motivere til planlegging av drap. Dessuten er drap av foreldre meget sjelden, og forekommer stort sett bare i rus eller ved plutselig provokasjon. Men her skal det dreie seg om vel planlagte drap.

Kristin hadde allerede som barn tendens til å fortelle skolevenninner ting som ikke stemte, iblant de mest utrolige historier, ifølge moren. Fra 14-års alderen da hun begynte å bruke narkotika og etterhvert kom i kontakt med det kriminelle miljø, ble de vidløftige historiene mer markante. Kristin har ifølge dommen brukt flere typer narkotika, bl. a. amfetamin, som med tiden kan forårsake paranoide ideer, mer sjelden hallusinasjoner.

Det som også forundrer en utenforstående, er at retten har vært så lite opptatt av de to attentatforsøkene på ekteparet Paust. Kanskje var hovedmotivet for drapene å få has på Anne Paust? Hvorfor har ikke retten vært mer opptatt av disse attentatforsøkene?

Halvard Bakke i Dagsavisen, Nils Christie, Erik Damman, Egil og Thomas Wyller og andre har uttrykt sterk tvil om dommen. De har ikke hevdet at den nødvendigvis er feil. Men de føler uro over en dom som ikke bare er alvorlig, men som bygger på så svake indisier. Hvorfor er ikke "barnålssporet" fulgt opp, hva med Anne Pausts almanakk som er borte, hva med "180-sporet", var ikke den primære melding at Anne skulle

drepes? Har man ikke i dette tilfellet lagt for stor vekt på et tvilsomt motiv, gårdstvisten? Kanskje var det ikke noe motiv.

Vi står altså overfor en alvorlig sak der hverken overbevisende vitneprov eller tekniske bevis foreligger. Jeg vil anbefale flere å skaffe seg dommene. Jeg tror mange da vil være enig med meg i at dommene er både psykologisk og juridisk tvilsomme og merkelige. Saken bør gjenopptas.

Debattinnlegg i Aftenposten 7. juli 2003